

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v počuk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. — Za oznanila
se plačuje od navadne
vrstice, če se natisne
enkrat, 8 kr., dvakrat
12 kr., trikrat 16 kr.,
in vsakokrat za kolek
30 kr.

Še enkrat srenjske zadeve.

„Ako bo ljudstvo v tej stvari svoje misli izreklo, se utegne tudi vlada pri tem vprašanji na drugo stališče postaviti.“ (Zastopnik vlade, žl. Kubeck, je namreč bil proti razdeljenji oblastnij v manjše okraje, ter je branil posilno združenje več srenj v eno upravno srenjo za izvrševanje krajne policije. Vredn.) „Vsaj vendar ne gre za to, da se ena misel po vsej sili izpelje. Vladi mora vendar najpred na tem biti, da se srenjam zadovoljnost zagotovi; ona ne more stvari dotle gnati, da bi deželni zbori, ako po svojih postavah ljudstvu vedno le novih bremen nakladajo, ob svoj dobri glas prišli.“

„Za zdaj naj ostane vsak pri svoji misli; če bo pa ljudstvo svoj glas povzdignilo, in če se bo novinarstvo, ktero se žalibog za taka vprašanja premalo briga, taistih lotilo in jih razpravljajo, dobimo za drugo leto ravnilo ter bomo vedeli, ali tako al pa tako.“ — S temi besedami je sklepal dež. glavar svoj govor proti vladinemu zastopniku, in ob enem željo izrekel, naj bi se tudi ljudstvo in novinarstvo o spremembi srenjske postave izreklo. „Gospodar“ je o tem trikrat zaporedoma obširno in natančno pisal, razglasil tudi v počuk Hermanov govor; nam se torej očitati ne bo moglo, da smo srenjske zadeve o pravem času zanemarili. — Na vas, srenjski zastopi, je zdaj, da se tudi vi oglasite. V ta namen vam podamo kratek načrt prošnje do dež. odbora. Če ste pazljivo brali vse, kar smo v tej zadevi v 9. in 10. številki pisali, in kar vam tako jasno in prepričalno poveda govor g. Hermana, si boste gotovo z veseljem prilastili omenjeno prošnjo in jo s podpisu potrjeno deželnemu odboru v Gradec poslali.

Prošnja bi se tako-le napravila:

„Slavni štajerski deželni odbor!

Zvedili smo iz poročila 20. seje deželnega zbora dné 14. jan. 1874, da večina deželnega

zbora ni sprejela spremembe srenjske postave, kakor jo je bil nasvetoval slavni dež. odbor in priporočil odbor za srenjske zadeve. V tem se mi podpisani z večino popolnoma strinjamo in smo ji hvaležni za to. Stvar, ki tako živo sega v blagor srenjčanov, se je izročila v pretres političnim gosposkam, okrajnim in nekterim srenjskim zastopom.

Čeravno podpisana srenja . . . . . te stvari ni dobila v pretres, se vendar in scer prav zato, ker se ni vprašala, kaj da ona o tem misli, s tem oglasi ter slavnemu dež. odboru svojo željo in prošnjo zaupljivo izroča. Prosimo pred vsem, da naj slavni dež. odbor, kadar bo na podlagi poslanih mu odgovorov nove predloge deželnemu zboru stávil, tudi na naše želje ozir ima in jih vzame v poštev.

Ponižno podpisani zastopniki srenje . . . . . prosimo in želimo:

1. Da se napravijo manjši okraji od sedanjih ter se vsa uprava tako uravna, da ima ena gosposka in na enem mestu vse politične, sodnijske in davkarske stvari v svojem področji.

2. Da naj slavni dež. zbor na to dela, da se okrajni zastopi in notarijatstvo odpravijo, ker si s tem velike nepotrebni stroškov prihranimo, okrajne gospodske bodo pa lahko in tudi bolj vspešno vse to opravljale, kar se je okrajnim zastopom naložilo, se pa z večine le slabo alj celó ne izvršuje. — Za obilne davkarske bremena sme vendar ljudstvo tirjati, da mu okrajna gosposka tudi v onih rečeh ustreže, ktere zdaj notarji za posebno plačilo delajo.

3. Ker imajo srenje dovolj drugih, domačih opravil, naj se jim vzame krajna policija, za ktero ima pred vsem gosposka skrbeti, kar ji bo tudi lažje, ako bo bližje med ljudstvo postavljena.

4. Če to sedanje krajne srenje želijo, naj jim bo po postavi dovoljeno, da se iz njih zopet napravijo katastralne srenje, ki so nekdanj samostalne bile in se pri tem dobro počutile.

To so naše želje, ktere ob kratkem lahko povzamemo v besedah: Srenjam je treba več varnosti, manj uradniškega posla in — manj stroškov, kar se po našem prepričanju le zgodi za zamore, ako bo vsa javna uprava tako osnovana, kakor smo v svoji pokorni prošnji izrekli.

Srenja . . . . dne 1874. Podpisi.

Ob koncu vas, dragi srenjski možje, le še to prosimo, ne poslušajte ljudi, ki vas utegnajo zopet hujskatizoper te nasvete, ki so le v vaš največi blagor! Še enkrat ponovimo: V bitstvenih rečeh tega načrta se strinjata dva gospoda, ki poznata natanko žalostno stanje srenj, ker imata vseskozi s tem opraviti, in to sta gospoda: dež. glavar dr. Kaiserfeld in vaš prijatelj gospod dež. odbornik Herman. Nju poslušajte, pa bo dobro za vas!

Interpelacija

do ministra notranjih zadev v državnem zboru.

Člen 19. državnih osnovnih postav od 21. decembra 1867 priznava enakopravnost vseh deželnih jezikov v šoli, uradu in javnem življenju. —

Na podlagi tega člena je več gospodov župnikov v slovenskih okrajih Štajerskega krstne, poročilne in mrtvaške knige v slovenskem jeziku pisati začelo, ker je samo po sebi razumljivo, da se mora 19. člen praktično uvesti po vsem javnem življenju; če ne, ostane mrtev na papirju. Zlasti gledé krstnih, poročilnih in mrtvaških knjig je silno važno in potrebno, da se slovenska imena pišejo slovenskim pravopisom in se tako v okom pride pomotam, katere lahko nastanejo po nemškem pisanju; kajti znano je, da je v slovenskem jeziku dosti imen in besed, ki se nemškim pravopisom zavolj pomanjkanja dotičnih črk ne dadó dovolj natančno zaznamovati.

Kljubu temu je ministerstvo notranjih zadev z ukazom od 22. februarja 1872 šte. 1889 zadržalo slovensko pisavo v župnijskih maticah in zaukazalo, da se morajo tudi zanaprej v nemščini pisati; a župnikom, ki so se slovenščine držali, protilo je ministerstvo s kaznijo, ter res tude kazni naložilo.

Tako je bil g. B. Rajč, župnik pri sv. Barbari v Halozah, od c. k. namestnika v Gradcu zavolj slovenske pisave v župnijskih maticah z odločbo od 17. oktobra 1873 na 100 gld. globe obsojen in minister notranjih zadev je z ukazom od 23. novembra 1873 to rzsodbo potrdil, tako da je moral g. župnik v treh dneh plačati globo 100 gld. in komisjske stroške 11 gld. 23 kr.

Gledé na to, da je 19. člen državnih osnovnih postav za vse v avstrijskih deželah živeče narode veljaven, tedaj tudi za slovenski na-

rod; dalje, da se župnijske matice pri vsakem narodu morajo v njegovem jeziku pisati, ker daje pisava v drugem jeziku povod mnogim pomotam, in končno gledé na to, da gori navedeni ukaz ministra notranjih zadev 19. člen državnih osnovnih postav nasproti slovenskemu narodu popolnem prezira in prelomi, vprašajo podpisani ministra notranjih zadev:

1. Zakaj je ministerstvo nasproti 19. členu državnih osnovnih postav zabranilo pisavo župnijskih matic v slovenskem jeziku? in

2. kakošne ovire so proti slovenski pisavi župnijskih matic v župnijah s slovenskim prebivalstvom?

Dunaj 3. marcija 1874.

Dr. Vošnjak, Herman, dr. Razlag, Pfeifer, Nabergoj, dr. Pražak, dr. Meznik, župnik Weber, Wurm, dr. Fanderlik, dr. Mildšuh, dr. Vitezič, grof Barbo, dr. Monti, Pavlikov, Naumovič, Srećicki, Petruševič, Halka, Krasicki, Ozarkievič, dr. Kryzanovski, Hajdamaha.

Štajerski dež. zbor.

XX. Seja. (Konec.) Po dolgi obravnavi o spremembi srenjske postave pride na vrsto vladni predlog, kako uravnati zdravstveno službo po srenjah. Ta predlog se opira na državno postavo od dne 30. apr. 1870, vsled ktere bi naj deželni zbori povsod skrbeli za to, da se na podlagi posebne deželne postave v vsaki srenji ali v več srenjah skupaj postavi srenjski zdravnik, kteremu gre najmanje 400 gld. letne plače iz srenjske blagajnice, vrh tega še pavšal za pota po okraju, ki bi se imel četrt leta poprej z letnino vred plačevati. — Ravno tako je predlagal vladni načrt, da mora vsaka srenja alj pa več srenj skupaj srenjsko babico imeti, ktere gre iz srenjske blagajnice najmanje 60 gld. letne plače. Slednjič bi naj srenje, v kterih ni bolnišnice, primerno stanovanje in postrežbo za bolnike priskrbele in tudi za noseče ženske, ki ne vedó kam domu. — Za vse to še posebni zdravstveni odbori in komisijoni. — K sreči je pa že odbor za srenjske zadeve predlagal, da naj deželni zbor te postave še v pretres ne vzame, kar je tudi obveljalo. Toraj za zdaj: requiescat!

Rešeni so bili potem naslednji predlogi fin. odbora: Zastran nekterih vrst deželnih uradnikov (tajništva, knjigovodstva deželne davkarije, podpor-nih uradnj in stavbinega urada, kakor tudi postrežnikov) se je naložilo deželnemu odboru, da predloži v prihodnjem zasedanji uravnanje njih plač, za tekoče leto se jim pa dovolijo draginske priklade po procentih njih plače. — Deželni zastop (dnina in potni stroški za poslance, stenografično pisanje obravnav, tiskovine itd.) stane 12.800 gld. Ker tudi Slovenci k temu prilagamo, bi celó pravično bilo, da se srenjskim zastopom pošiljajo vsaj skrajšani zapisniki sej. Za-

res ne vemo, zakaj slov. poslanci, ki imajo „narodnost“ v svojem programu, tega ne tirjajo?

Deželna uprava (plače dež. glavarja 6000 gld., 6 dež. odbornikov à 2100 gld., drugih uradnikov, za razne pokojnine itd.) stane 166.871 gld., po odbitih dohodkih: 6793 gld. trpi še dež. blagajnica: 160.078 gld. Za jezdarstvo, telovadno, borilsko in plesalno šolo: 6159 fl.; dohodki: 1027 gld., toraj doplača dežela: 5132 fl. — za deželo silno nepotreben strošek! — Za gospodarsko šolo v Grotenhofu pri Gradcu znašajo stroški: 18.467 gld., za 1393 manj kakor je deželni odbor predlagal. Ker je dohodkov 2089 gld., doplača dežela 16.378 gld. — Tudi tukaj bi slovenski poslanci kaj lepo priliko imeli odločno tirjati, da se pri tej gospodarski šoli, za katero vsaj v enaki meri tudi Slovenci prikladajo, tudi par slovenskih učiteljev postavi, da bi zamogli slovenki starši svoje sinove tje pošiljati. Pa nikdar se pri teh stvareh ne oglasi kateri zastopnik Slovencev, čeravno vsi dobro vedo, da Slovenci kmetijske šole nimamo. — Tisti torej, ki zaradi kmetijske družbe proti „Gospodarju“ zabavljajo, naj adresirajo svoje vprašanje na slovenske poslance; „Gospodar“ ne more zato, da se za Slovence nič ne stori! Dokler narodne kmetijske šole nimamo, bo tudi slov. kmetijska družba v zraku ostala.

XXI. Seja 15. jan. 1874. Več oddelkov letnega proračuna in vanj spodajočih prošinj se po predlogih finančnega odbora reši. Podpiralnemu društvu nemških kakor tudi onemu slovanskih študentov na graškem vseučilišču in v rudarski šoli v Ljubnem se dovoli vsakemu po 100 gld., društvu za preskrbljevanje bolnih nemških dijakov 200 gld. Redni stroški za ustanove znašajo 17.630 gld.; med temi je 6 štipendij po 150 gld. za učence rudarske šole v Ljubnem; 20 štipendij in sicer: 9 po 120 gld. in 11 po 100 gld. za učence na kmetijski šoli v Grotenhofu (koliko Slovencev neki uživa dobroto teh štipendij? Vredn.); 3 štipendije po 400 gld. za dijake, ki se ranocelstva učijo; 5 štipendij po 100 gld. za učence na živinozdravniški šoli v Gradci; 5 štipendij po 120 gld. za učence na vinorejski šoli v Mariboru; 1000 gld. za razdelitev in v podporo ubozih učencev na meščanskih šolah. Izredni stroški za ustanove znašajo 5750 gld. Tu sem spadajo gori omenjene podpore dijaškemu društvu, dalje 30 štipendij po 100 gld. za učiteljske pripravnike; na prošnjo ravnateljstva graške pripravnice se dovoli k temu še 2000 gld. (10 štipendij po 150 gld. in 5 štipendij po 100 gld.) za pripravnice učiteljstva. — Rednih in izrednih stroškov za ustanove je torej 23.380 gld., po odbitih dohodkih za 1010 gld. doplača dežela 22.370 gld.

Ko bi „Gospodar“ sedel med poslanci, bi bil sprožil to le prošnjo: Naj sl. dež. odbor vsakokrat, kadar je za oddati ktera omenjenih mnogobrojnih ustanov, to na znanje da „Gospo-

darju“, da bodo Slovenci, ki prikladajo k svoti za štipendije, tudi mogli prositi za nje. Gospodje pa tako delajo, kakor da nas na spodnjem Štajerskem več ni. Slovincem se le poveda, koliko da imajo plačati; da bi se pa po slovenskem listu razglasilo, kedaj da je kaj dobiti, na to pa nihčur ne misli!

Doklade za učilišča. Redni strošek: 2400 gld., od katerih spada na mariborsko višjo realko 2000 gld.; izredni strošek 3000 gld. gre za medicinarsko šolo na graškem vseučilišču.

Stroški za vede in umetnost znašajo 7070 gld., za 3000 gld. več kakor je predlagal dež. odbor, ker se je zgodovinarskemu društvu za sestavljenje, oziroma tiskanje obširnega kazala k Muharjevi zgodovini Štajerskega dovolilo 1000 gld., v podporo obertnijske šole v Gradci pa 2000 gld. V tej šoli je 484 učencev vpisanih, ima ravnatelja iz Norimberga na Nemškem (tedaj iz onega mesta, kateremu se med učenimi pripisuje, da ima lakomnico vsih ved = Nürenbergertrichter), ravno zdaj se pa — kakor je poročal dr. Jož. žl. Kaiserfeld — pogajajo tudi z nekim drugim učiteljem kaluparstva v Norimbergu, da bi prišel. Če torej nemški Štajerci ne postanejo kmalu mojstri v obrtniji in umetnji, ni Norimberška lakomnica ved tega več kriva. — K vedam še spada, da se je učitelju slovenščine na višji realki plača od 300 na 400 gld. povišala.

Višja realka v Gradci stane 47.715 gld., po odbitih dohodkih za 7120 gld. plača dežela 40.595 gld. — Realna gimnazija v Ptujju 11.495 gld., po odbitih dohodkih za 3550 plača dežela 7945 gld. — Realna gimnazija v Ljubnem stane deželo 6977 gld. — Za meščansko šolo v Judenburgu plača dežela 7118 gld., za ono v Fürstenfeldu 6125 gld., v Hartbergu 6018 gld., v Radgoni 6200 gld., v Celji 6040 gld., v Gradci 6490 gld.

Stroški za ljudske šole znašajo 738.325 gld., med katerimi je za učiteljske shode (konferencije) 8000 gld., za knjižnice 4000 gld., za nadaljevalni poduk učiteljev, to se pravi: za dolg čas, kterega o počitnicah po mestih prodajajo, 2000 gld. — Dohodki so preračunani za 345.295 gld., torej priklada dež. blagajnica za ljudske šole še 393.030 gld. Največ „dohodka“ pride od 7% okrajne priklade na davek, namreč 230.760 gld. Ker pa tudi to iz žepov z davki preobloženega ljudstva gre, ostanejo vsekako stroški za ljudske šole „ogromni“, kakor sam poročevalec „Norodov“ pravi. — Gotovo je vsem krščanskim starišem in šolskim srenjam iz srca govoril pri tej priliki g. poslanec Herman, ko je rekel: „Stroški, ki jih davkoplačevalci za učitelje trpeti morajo, so tem večje cene, ker kmečko ljudstvo v nekterih krajih res še toliko ne zmore, da bi si za živež potrebne soli kupilo. Ljudstvo ima torej pravico terjati, da se otroci v šoli na duši ne pokvarijo, in da liberalna prenapetost (držimo se nalašč

prevoda „Narodovega — ured.) mnogih učiteljev saj tako daleč ne sega, da modernega (sedanjega) boja proti krščanstvu v šolo ne nesejo in se ne borijo vedno s farno duhovščino — občinam na veliko škodo in pohujšanje!“ Naj bi si to iz „Naroda“ bili zapomnili vsi, ktere zadeva!

Normalni šolski zavod nema dolgá in zuaša za tekoče leto: 8384 gld. — Potem je odgovoril dež. predsednik žl. Kúbeck na vprašanja celjskega župana zastran izšolanja okolice in da bi se okolica prisilila k plačanju svote, katero ji je naložil po novi postavi mestni šol. svet. (Glej 9. šte. „Gospodarja.“) V odgovoru je cesarski namestnik nekoliko župana, oziroma mestni šol. svet pokregal, ker v tej stvari presamovoljno postopa. — Občinsko predstojništvo celjske okolice je namreč m. julija 1871 pri deželnem šol. svetu vložilo pritožbo zoper naloženi šolski davek. Pritožba se je bila še tisti mesec oddala mestnemu šol. svetu v pretres in poročevanje. Mestni š. svet je pa o tem še le koncem m. decembra 1871 péročal, pritožbe okoličanov pa ni deželnemu šolskemu svetu povrnil, kateri torej nič ni mogel odločiti, ker pritožbe natanko ni poznal. Poročilo je dež. š. svet dne 23. apr. 1872 mestnemu šol. svetu nazaj poslal s tem, da naj vendar tudi pritožbo okoličanov doda. A mestni š. svet tudi zdaj tega ni hotel storiti, marveč se je obrnul do — dež. odbora, češ, da naj ta pomaga, da se volja Celjanom izpolni. —

Gledé na to odgovori ces. namestnik, da bode a) prošnja mestnega šol. sveta za izšolanje okolice od deželnega šol. sveta brž uslišana, ko se zgotovi operat, kaj da naj novi šolski okraj obsega; da se pa b) okolica k plačanju naložene šolske priklade v mestno šol. blagajnico poprej prisiliti ne more, dokler mestni šol. svet ne predloži pritožbe okoličanov, ki je zdaj postala priziv (rekurs) do dež. šolskega sveta.

(Daljno poročilo seje prihodnjič.

Cerkvene zadeve.

Prečastiti avstrijski škofi se zberejo 12. t. m. na Dunaji v posvèt. Katoličani smemo pričakovati, da bodo višji pastirji, ki so ob svojem času po Dunajskem nadškofu svoje sočutje in občudovanje izrekli nemškim, zares apostolskim škofom, zdaj tudi njih pogum za svete pravice cerkve posnemali in tako osrčevali vernike v boju, ki ga bodo brez dvoma nove verske postave vzbudile. Tudi predstojniki samostanov imeli so shod in sestavili protest zoper te postave, pri katerih bi več ne bilo mogoče redovnikov v pravem redu ohraniti. Celó Dunajski benediktinski opat Helferstorfer, ki je vseskozi z ustavaki vlekkel, je

podpisal ta protest. To pojasnuje najbolj vrednost „verskih“ postav!

Misijon. V Sevnici se je 10. t. m. počel misijon, ki ga vodijo čč. oo. iz družbe Jezusove.

Duhovništvo Kozjanske dekanije je poslalo do milostljivega kneza in škofa adresu zaupanja v oziru na verske predloge v državnem zboru, z izrazom, da hoče trdno na njih strani stati v vojski za cerkvene pravice in cerkveno svobodo. — Prav tako! Vivant sequentes!

Cesar Ferdinand in cesarica Maria Ana sta blagovolila darovati za pogorelo cerkvo sv. Petra pri slov. Gradci 2000 gld., — in za zidanje také rekoč nove cerkve v Hajdinu 500 gld.

Na Nemškem rubijo neprenehoma škofo, in kadar ni ničesar več za rubiti, jih pa zapirajo v ječo, kakor so ravno storili zdaj z drugim škofom, namreč Trevirskim. — Čuditi se je res kratkovidnosti Bismarkovi, ki sicer slovi za prebrisanega državnika, da ne spozna iz zgodovine preteklih časov velike nevarnosti, ki nastane za državo samo iz preganjanja kat. cerkve! V tem oziru je govoril nekdanji minister bogočastja, grof Leon Tun, v obnem zboru kat. političnega društva za Česko, dne 1. marcija tako tehtne in resnične besede, da jih moram tukaj navesti. Rekel je med drugim: „Katoliška cerkev je državi pogubna“ — ta beseda se našim katoliškim národom od njih vlade v obraz poveda! To se drzne reči národom, ki spoštujejo svojo cerkev kot od Boga postavljeno in blagonosno za vse ljudi in za vse razredbe človeške družbe. Nočem govoriti o tem, kakošen vtis da ta beseda dela na katoliška srca, vprašam le: Kaj vendar mislijo liberalni gospodje govoreči o „državni nevarnosti“? Alj je že kdo trdil, da glavár kat. cerkve ali škofje ne želijo obstanka avstrijske države, da jej obstanek spodkopavajo in jo vničiti hočejo? Je li kdo to trdil z ozirom na druge države, z ozirom na Prusko ali pa na novo Nemčijo? In ko bi se kdo drznil kaj tacega trditi, ali bi zamogel le na videz to dokazati? Kar zadeva Avstrijo, ve ves svet, da je prav liberalna stranka dolgo in neprenehoma ravno katoliški cerkvi očitala, da je — Avstriji prijateljica!“ Ne Avstrija in ne pruska Nemčija in nobena država na svetu ni v nevarnosti pred kat. cerkvijo, ampak edino le brezversko liberalstvo, ki se šopiri, da zastopa državo. Naj bi ga nihčér v razposajenosti ne motil, zato dela „verske“ postave in trpinči prave vernike! Odtod pa izvirajo velike nevarnosti za državo, katerih so le tisti krivi, ki tlačijo versko svobodo.

Gospodarske stvari.

Razglasi

osrednega odbora štajerske gospodarske družbe v Gradcu.

I. Državne podpore drevesnicam in trsovniceam.

Če bode visoko c. k. ministerstvo kmetijstva v pospeh sadjereje in vinoreje po vsih krajih, v katerih še ni vinorejskih družeb, za to leto razpisalo podpore, se načela, katerih se je pri pode-ljevanju teh podpor držati, že zdaj naznanjajo s tem namenom, da se vse o pravem času stori, česar je treba, da se oni pogoji izpolnijo v do-sego izrečene nakane.

Ta načela so:

1. Podpore se le okrajnim zastopom za okrajne drevesnice in trsovnice ali srenjam (občinam) za srenjske (občinske) drevesnice in trsovnice izplačujejo, ako

2. se dokaže, da je prilično zemljišče po pravnih listinah zagotovljeno v stalno odmembo omenjene nakane, in se

3. od okrajnega ali srenjskega zastopa iz-reče, da se zaveže:

- a) dobljeno podporo le v napravo in vzdrževanje drevesnice in trsovnice porabiti;
- b) o porabi podpore ob svojem času račun ali rajtingo položiti;
- c) drevesnico tudi za poduk šolske mladeži pripuščati in požlahtnjena drevesca sosednim kmetovalcem po nižani ceni oddajati.

Osredni odbor štajerske gospodarske družbe si pa pridržuje pravico pozvedovati po poslancih o stanju podpiranih drevesnic, in ako bi zvedelo, da podpora zarad ktere koli nedostatnosti svojega namena ne dosega, tirjati, da se sprejeta podpora nazaj plača.

II. Nakupovanje goveje živine za pleme.

Osredni odbor je sklenil za dražbo plemenitih bikov in telic v starosti od 1 1/2—2 let čiste Muricodolske in Marijindvorske krvi, ki bode sred meseca maja t. l. v Gradcu, ne le na gornjem, ampak tudi po srednjem in spodnjem Štajerskem iz državne podpore nakupiti in je s tem nakupovanjem poveril c. k. deželnega živinskega zdravnika gospoda dr. M. Klingau-a v Gradcu.

Tisti kmetovalci tedaj, ki imajo take za pleme popolnoma pripravne in čistokrvne živine, bike in telice za oddajo, naj svoje ponudbe z natančnim popisom plemena, starosti in cene naj-dalje do sred meseca aprila naznanijo, da se morejo ta živinčeta v prvih dneh meseca maja od naših pooblaščenecv ogledati oziroma nakupiti.

V Gradcu meseca februarja 1874.

Osredni odbor štajerske gospodarske družbe.

Gospodarske skušnje.

Nova iznajbda za namakanje travnikov.

Vsaka voda ni dobra na travnik, — tako pravi marsikateri kmet; al Čehi in za njimi tudi Korošci, gornji Štajerci, Moravci in drugi so spričali, da je vsaka voda dobra na travnik, ako se le prav rabi. Po teh deželah imajo močilnike, v katere vodo vjemajo, in jo vsak večer ali vsako jutro po travniku izpuščajo; če pa voda sama na sebi ni dobra, denejo nekoliko gnoja v močilnik, kar se prav obilno izplača. Kolikor več sená se po takem namakanji travnikov pridela, to vsi do-bro vedó. Vendar se tako močilo travnikov do-zdaj ni moglo zeló razširiti, ker zapiranje in od-piranje zatvornice močilnika je stalo 6 do 10 glđ. na leto, če je močilnik blizo kake hiše bil; ako je pa travnik z močilnikom dalječ od hiše bil, kar se večidel primeri, se je pa odpiranje in zapiranje zatvornice v močilniku le takrat izplačalo, ako je bilo več travnikov in tedaj več močilnikov zapo-redoma in tudi dosti vode zraven. Al kje pa je potem kontrola (nadzorstvo) za odpiranje?

Jaz sem pa zdaj iznajdel prav prosto na-redbo, po kateri voda sama zatvornico, kedar je močilnik z vodo napolnjen, odpre, kedar pa voda po travniku izteče, zatvornica spet nazaj pade in odtok močilnika zaklene. Vsak tesar to pripravo, ako jo je videl, lahko naredi.

Dobil sem od vis. ministerstva predpravico (privilegijo) in sem pripravljen vsakemu za majhne krajearje to narediti.

Večidel vsak kmet ima v kakošnem kraji pašnika kaki prostor, kjer je en palec (colo) mo-čen studenec ali potok blizo; s toliko vode se dá en do treh oralov pašnika dobro namakati in tako v najboljši travnik spremeniti.

Prosim vas, ki take močilnike za namakanje travnikov že imate, da se hitro v frankiranih pis-mih na-me obrnete, da vam vsem, ki ste v enem kraji, ob enem gori omenjeno samodelalno za-tvornico naredim. Ko bodo drugi gospodarji očitni dobiček videli, bodo vas gotovo posnemali. Do-bro bi bilo, da bi vsaka kmetijska družba, pod-družnica in vsaka kmetijska šola en močilnik moje znajdbe dala narediti.*

Na sv. Gori, 5. svečana (pošta Sava, Südbahn.)
Šimen Kosmač, administrator.

Amerikanski rožni krompir.

Leta 1869 so začeli v Ameriki novo sorto krompirja pod gori povedanim imenom saditi. Že seme so jako drago plačevali. Ta krompir je debel, podolgat, na obeh koncih kakor prirezan. Kožo ima tanko, gladko in nekako rožne bliščave. Meso je trdo, belo in močnato in se da prav na-glo skuhati. Tudi zori kmalu in je krompir v

*) Ko zvemo ceno te naprave, jo razglasimo.
Vred.

8—9 tjednih po sajenju popolnoma zrel. Poleg tega se ta krompir dolgo časa ohrani, je nespremenljive dobrote in svoj dober okus izvanredno dolgo obdrži. Proti mrazu ne le v kleti, ampak tudi kot rastlina na polju je malo občutljiv in se odlikuje po posebni obilnosti močica, (Stärke). Tudi skoro štirikrat toliko rodi kot drugi navadni krompir. Dobro bi ga bilo torej saditi. Seme se dobiva: Ernst Bahlsen, Samenhandlung in Prag, Rossmarkt 59., colni cent po 8 gld. 75 kr. Nemško ime je: „Early Rosenkartofel“.

Dopisi.

Iz Maribora. (Zbor kat. polit. društva v Mariboru) se je dné 8. marcija jako lepo vršil. Prišlo je mnogo vrlih mož iz St. Ila in Ruš, od sv. Petra in Kamce, iz Lempaha in Jarenine, iz Slivnice in Hoč. Bilo jih je kakih 136. Prvi je govoril inženir g. Simettinger iz Gradca. V dobro premišljeni nemški besedi nam je razložil nesrečne nasledke novih „verskih“ postav. To pa zato, ker bodo nove verske homatije že itak razdražene ljudi po cesarstvu še bolj vznemirile in razdražile. Tudi drugi govornik č. g. dr. Gregorec, je besedoval o istem predmetu. Dokazoval je, da so nove verske postave prav za prav posnetek pruskih. Le na videz so bolj pohlevne, pa bolj nevarne. Segajo v pravice, katere sv. cerkvi niso dali umrljivi ljudje, ampak živi Bog. Skofov, župnikov in kaplanov postavljati in odstavljati ima svetne vlade minister, ki utegne vsako leto drug biti: zdaj katoličan, za njim Luteran, Jud ali frajmavrer. Sicer pa so nove postave tako nasnovane, da se ne morejo kmalu djanski rabiti, če škofi in mešniki sv. cerkve ne izdajo in liberalcem pri izpeljavi ne pripomagajo. Toda blizo misliti ni, da bi duhovni pastirji Gospodovo cerkev izdali. Zato bodo liberalci ali božje pravice sv. cerkve zopet priznali — ali pa, kar je verjetniše, še s hujšimi postavami pritisloli in prav po prajzovskem trinoštvu katoličanstvo pri nas preganjali. Toda čem bolj bodo strune napenjali, hitreje bodo počile, — zlasti če smo katoličani opazni, složni in stalni. Zmaga bo naposled gotovo naša. Priporočena in graški podobna resolucija o verskih postavah se je potem sprejela enoglasno; vsi navzočni so se izrekli zoper take posilne postave. —

Potem je prvosednik, g. prof Brandis, navsvetoval adreso ali pismo do našega mil. knezoškofa. V tem pismu se prosi višji duhovni pastir, naj čvrsto in neprestrašeno brani božje pravice sv. cerkve, vedevši, da ga podpirajo vsi verni cele škofije. Adresa se je sprejela enoglasno. Naposled je še g. Žmavec, kaplan v Kamci, v prav mikavni besedi razložil, da liberalci le zato več srenj tiščijo pod klobuk enega liberalnega

župana, da bi svojo oblast med ljudmi razširili in utrdili. Ljudje nebi imeli od prevelikih srenj druga, kakar to, kar imajo od silovito dragih okrajnih zastopov, namreč — večjih plačil, slabših stez in pa menj varnosti zraven liberalnih veliko-županskih strahonjev. Poslušalci bili so z govorom jako zadovoljni. Vsem gg. govornikom izrekamo dostojno hvalo. — (Vredništvo pa reče: Le tako naprej, neustrašeno in dosledno!)

V Šmartnem pri Vurmbergu 10. sušča. (Trojni umor!) Dné 6. marcija v noči se je zgodil v našem dozday mirnem in tihem kraju strašen umor. —

Andrej Kunač, kovač, 23 let star, sin bogatih km. starišev pri sv. Marjeti na Pesnici, se je pred 4 tedni k nam priženil. Vzel je pošteno 30letno hčer rajnega kovača Petriča, pri katerem se je bil A. Kunač nekaj let popred svojega rokodelstva izučil. Mislé, da dobi na svoje stare dni dobrega zeta, privoli v to mati, 70letna udova Petričeva. Po poroki pri sv. Marjeti se preseli pred 4 tedni Kunač na svoje novo posestvo v Ciglencah, pri katerem je že od nekaj kovačnica. Brž v prvih dnevih svojega zakona je A. Kunač, kakor spričujejo njegovi sosedi, svojo ženo Ančko in staro njeno mater že pretepeval tako, da ste bili prisiljeni enkrat v temni noči od hiše pobegnoti in si pri sosedu M. . . prenočišča prositi. V svoji kovačnici še dozday A. Kunač ni začel ničesar delati; mesto dela pa je pridno zahajal v neko krčmo, kder se mu je, kakor pripovedujejo ljudje, potuha dajala od nekoga ženstva.

Pri sodnijski preiskavi pa so našli v njegovem žepu pismo pisano 28. februarja t. l. že zapечатeno, pa brez naslova, namenjeno, kakor ljubeznjive in prijazne besede v pismu kažejo, neki milici v Gradcu. 6. marcija zvečer proti 11. uri pride A. Kunač iz omenjene krčme proti svojemu domu, od kterege vidi, kakor pravi, dva človeka bežati. Mislé, da sta tatova, ustrelji za njima in zgineta. Potem gre k sosedu in ga prosi, naj gre z njim gledat, kaj se je v hramu zgodilo, češ, da se boji, da so tatovi v njem. Ko v hišo stopita, najdeta vse tri hišne prebivalce mrtve ležati. V prvi izbi leži v postelji 70letna udova, poleg nje njena rejenka in vnukinja 8letna Ana Kolarič, v drugi izbi pa mrtva mlada žena Kunačeva. Kunač se še v noči odpravi na materni dom k sv. Marjeti, da materi žalostno novice naznani, ter pride drugo jutro blizo 10. ure zopet nazaj. Popoldan ob $\frac{1}{2}$ 3 se začne sodnijska preiskava po preiskovalnem sodniku g. Peharcu iz Maribora, kteremu gre hvala za njegovo marljivo in neutrudljivo delovanje, kajti preiskava je trajala od $\frac{1}{3}$ 3. ure popoldan do 5. ure v nedeljo jutro. Ker so vse reči v hramu in zunaj hrama nepremaknjene bile, tudi ničesar poškodovanega najti ni bilo, ni misliti, da bi bili roparji strašnega umora krivi. Jako sumljiv je A. Kunač sam, kterege je dal sodnik zgrabiti

in v Maribor odpeljati. Včeraj dné 9. t. m. popoldne so bile trupla umorjenih od zdravnikov preiskana in rane popisane. Omenim le, da ima 8letna Ana Kolarič na glavi 10 večjih ran, in vrh tega še 20 manjših, toraj vseh skupaj 30 ran! Naj huje pa je razmesarjena mlada žena sama. — Žalostno je bilo gledati, kako so v slovesnem sprevedu trupla treh umorjenih na pokopališče zanesli, in vse tri v eden grob položili, da nedolžni otrok leži na sredi med svojo babico in tetico. — Vidite, dragi bralci, strahoviti sad mehkužnosti, mesenosti, razbrzdanosti in — slaboverstva, ki se čedalje bolj med nami širi! Kjer ni vere, ni poštenosti in tudi ne — zakonske zvestobe!

Od sv. Jurja v slov. goricah. — Náte tudi — iz devete dežele nekaj! Pa kaj? O samih revah in nadlogah, katerih bi vam celo vrsto naštetih zamogel, omenjam pa le treh. Dné 28. febr. pokopali smo dvoje šolskih otrok, ki sta v domači, 5—6' globoki mlaki utonula. 13letna deklica je šla, kakor pravijo, cunj v mlako prat, 7letni fantek jo je spremljal. Na eni strani bila je mlaka premrzljena, oba otroka pa padeta v vodo in prideta pod led. Brž ko ne je deklica prva spodrknula in tudi fanta, kterege se je hipoma prejela ali kateri jej je hotel pomagati, seboj potegnila. — Kako zamorejo vendar starši otroka po zimi k vodi pustiti!

Tukajšnji mesar g. P. je bil lansko leto na Dunajski razstavi za svoje izvrstno vino odlikovan. Res imamo v goricah izvrstno kapljico, ko bi le tudi boljših cest imeli. Vinsko trgovino tukaj najbolj overajo strašansko slabe steze, tako da o slabem vremenu z vozom nikamor ni mogoče. Boljše utegne biti, kadar se dodelate cesti od sv. Lenarta do Cmureka in od Hrastovca sem k sv. Jurju. To bo privabilo več kupcev, ki se zdaj hudih stez bojé.

Še nekaj. Jurjevčani so po svetu razupiti, da pri volitvah vselej z nemčurji vlečejo. Tega je kriva prejšnja ponemčevalna šola, zdaj pa pomanjka političnega poduka. Še zdaj pravijo: Obiskovali smo le domačo šolo in se naučili dovolj nemški. Molili smo nemški, brali in predstavljali evangelje in oznanila iz nemškega (lepo to! vredn.), da je bilo kaj! — Da se pa zdaj v šolah več tirja ter učijo nekatere stvari, katere se le v maternem jeziku razlagati dajo, s tem je malokdo zadovoljen. O národni zavednosti torej ni ne duha ne sluha tukaj!

Iz Celja. 9. t. m. bil je bivši žalski poštar Fr. Peška pred celjsko okr. sodnijo od porotnikov kriv spoznan goljufije in v 2letno težko ječo obsojen, ker je kot zaprisežen poštar za 3393 gld. 27 kr, cesarsko kaso poškoval. — God slov. apostolov sv. Cirila in Metoda se je pri oo. Lazaristih pri sv. Jožefu nad Celjem 9. t. m. z dvojno božjo službo slovesno obhajal in je bilo veliko domačih in tujih vernikov zbranih. Rajnega preč. opata smo pri tej slovesnosti vselej videli;

zakaj neki zdajšnega ni bilo? Morda iz prevelike ljubezni do Slovanov in njih svetnikov?

Od sv. Jurja na Šavnici. Kat. pol. društvo je imelo 8. t. m. kaj imeniten zbor. Razlagale so se verske postavice precej na drobno ter se dokazalo, kako da kréjjo katoliški cerkvi pravice, ter so nevarne za državo samo.

Sprejela se je enoglasno zaupnica g. Hermanu; odločen protest zoper vsiljenje civilnega zakona. — Razložilo se je, kaj da imajo srenje zaradi preuredbe obč. postave storiti ter sklenilo, v prošnji deželnemu odboru to na znanje dati. Slednjič se izreče pristréno sočutje mučenikom sedanjega, brezverskega veka: sv. Očetu, nadškofu Ledohovskemu in drugim pogumnim nemškimi škofom.

Iz sv. Marjete pri Pésnici. (Za slovó č. g. Burcarju, župniku v zgornji Kungerti.) Za Vašo ljubezen, trud in milosrčnost, katero ste skozi 7 let nam in našim otrokom skazovali, Vam v imenu vsih faranov podpisani srčno zahvalo izrekajo. Bog Vas ohrani mnoga leta in blagoslovi tudi Vaše prihodnje delovanje!

Alojz Bračko, erk. kjučar, Jak. Bombek,
Jan. Vraz nadučitelj.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Skoro 5 celih dni trpela je glavna debata (razgovor) o „verskih“ predlogih. Vpisanih je bilo od obeh strani mnogo govornikov, ki pa niso mogli vsi besede poprijeti, ker je večina zbornice sprejela predlog, da se debata konča. Se ve da večina to lahko stori, ker to dopušča opravični red, iz druge strani so pa ustavaki že poprej sklenuli sprejeti — s spremembami namreč — vladne predloge. Da si so poslanci „pravne stranke“ s tehtnimi razlogi dokazali, da so te postavice za kat. cerkev pogubne, da državni zbor nema pravice, kat. cerkvi predpisovati postav, ki segajo v notranje cerkvene zadeve, je vendar vse to za ustavaško večino bob v steno bilo. — Slednjič se je po imenih glasovalo o tem: ali so ti predlogi za daljno, posebno obravnavo ali ne? Da so za to, izreklo je 224 poslancev; da niso za to, glasovalo jih je 71, med kterimi so bili samo 3 zastopniki slovenskih pokrajin: grof Hohenwart, Herman in Valusi iz Goriškega. (Grof Barbo iz Kranjskega, ki bi bil gotovo tudi za to glasoval, ni bil v zbornici, ker je bojé moral iti domu.) Drugi slovenski poslanci pod vodstvom dra. Razlaga, ki je poudarjal, da zastopa napredno stranko Slovencev, češ, da ima večino ljudstva (???) za seboj, so pa glasovali za to, da pridejo predlogi v posebno ali specielno debato. Iz besed dra. Razlaga, ki je za to govoril, kakor tudi iz drugega zanesljivega vira zamoremo na tanko povedati, kakošno da je stališče, na katerem pri tem vprašanji „napredna“ stranka Slovencev stoji. Dr. Razlag je poudarjal, da bodo njegovi (3) tovarši

pri posebni debati nasvetovali zboljšave pri posamesnih §§. v tem smislu, da se cerkvi kolikor mogoče obširna samostalnost zagotovi, da ne bo policiji izdana, kakor vladni načrt in še bolj dotični odbor hoče. In ker mnogo stvari v področje deželnih zastopov spada, hočejo tudi njim samostalnost braniti. Ob enem pa četvorica „naprednih“ Slovencev ve, da ne bo večina pritrdila nasvetovanim zboljšavam, marveč bo še posamesne §§. bolj zasolila; v tem slučaju pa tudi Slovenci ne bodo pri tretjem branji za take postavbe glasovali. —

Nepristrano sodeč moramo reči, da je ta politika sicer jako različna od politike liberalne stranke državnega zbora in tudi od one, katero zastopa Jurčičeva pajdašija v „Narodu“, da je pa ob enem prav nepraktična. Kdo bi ne želel, da se uresničijo dr. Razlagovi nazori o svobodi kat. cerkve? Ali to ni mogoče pri sedanji sestavi državnega zbora, to bi le mogoče bilo, ko bi federalistično ustavo imeli, kar hoče stranka pod Hohenwartovim vodstvom, ki poudarja tudi svobodo cerkve, kterej nima pravice drž. zbor postav dajati. Zakaj se torej Razlagova stranka ne pridruži oni stranki, ki daje največ poročstva tudi svobodi cerkve? Dr. Razlag misli, da zadevajo predložene postavbe samo le vnanje cerkvene razmere, pri katerih ima govoriti tudi državni zastop; specijelna debata mu bo pa pokazala, da temu ni tako. Ustavaki namreč tako-le modrujejo: Ker smo po Schmerlingovi volilni postavi in po neposrednih volitvah gospodstvo v roke dobili, ga ne damo več z rok. Nasprotujejo nam pa pri ljudstvu in z ljudstvom — duhovniki; napravimo torej postavbo, vsled ktere duhovniki tega ne bodo več mogli storiti. V ta namen služijo §§, po katerih ne more nijeden duhovnik več službe dobiti in je obdržati, ako se le gane proti nam. — Vprašamo: ali ni to prav notranja zadeva cerkvena? Kdo se bo še pečal z bogoslovskimi in pastirskimi vedami, ako to čisto nič ne odloči pri prošnji za cerkveno službo, ampak edino le nesponsaljšivo državljansko vedenje, to je: da so nemčurski ustavaki z duhovnikom zadovoljni. In kaj bo s cerkveno službo, če se napolnijo vsa mesta s takimi šušmarji, katerim je liberalna vlada več kot sv. kat. cerkev in njene naredbe? Kdo se bo slednjič podal v duhovski stan pod to pogodbo, da zataji narodnost, vse zdrave politične in cerkvene nazore? Le breznačajin človek zamore vse to pregrizniti in — svojo sebičnost na prvo mesto staviti! In na to zdaj vse meri. Molčite duhovniki — pravijo ustavaki — molčite pri vsem, kar mi liberalci počenjamo; pustite nam neomejeno oblast nad ljudstvom; — tako vam damo službo, vas celó pred škofi branimo! — Kako zamore dr. Razlag pri takem stanju še o svobodi cerkve govoriti in pobijati one, ki hočejo resnično svobodo dežel, narodov in cerkve, to nam je nedosegljivo.

Škoda za moža, da s svojim govorom druga ni dosegel kot — ploskanje liberalnih ustavakov! Upamo pa, da se bo dalo lažje govoriti potem, ko bode četvorica pod Razlagovim vodstvom pri tretjem branju proti postavam glasovala. Če bo res?

Pri specijelni debati, ki je bila v torek 10. t. m., so edino le Poljaci zoper §§. 1. 2. govorili, od naprednih Slovencev se nihčeer oglasil ni, dasi prav ta dva §§. cerkvi jemljeta ves vpljiv pri nameščevanju duhovnikov. Oba §§. sta bila sprejeta po odborovem predlogu, ki razteza državno-policijsko oblast tudi na nameščenje provizorjev in kaplanov. —

Na poziv prvosednika državnega zbora odgovorili so poslanci, katerih ni v državnem zboru, namreč moravski poslanec grof Ekbart Belkredi in česki poslanci. Prvi pravi, da zato ne vstopi v drž. zbor, ker se kot Moravec drži českih poslancev, kakor tudi Moravsko po zgodovinskem pravu pod česko krono spada. Dokler ni državni zbor pripravljen spraviti se z opozicijo (z nasprotno stranko), tako dolgo tudi on z državnim zborom nič opraviti nima. „Ta moj sklep opravičuje tudi moje versko prepričanje. Predlaganje „verskih“ postav in glasovanje za nje sega v božjo in zgodovinsko pravico kat. cerkve. Moji pravni nazori in moja vest mi pa branijo pripoznati pristojnost državnemu zboru k takemu postavodajstvu“. — Hvala Bogu, da še Avstrija takih možev ima!

Česki poslanci se pa v svojem odgovoru pozivljejo na prejšnji svoj odgovor od 23. nov. lanskega leta, v katerem so bili izrekli, da hočejo vstopiti v drž. zbor, ako se hoče večina z njimi pogoditi, da pa ne morejo vstopiti brezpogojno, ker bi s tem zatajili zaprisežene državne pravice českega kraljestva.

Kakor pa tačas, se je zgodilo tudi zdaj: prvosednik dr. Rechbauer je kratko izrekel: To so prazni izgovori, torej zgubijo poslanci svoj mandat. Zastonj se je trudil dr. Pražak, da ustavakom dopove, kako strašno nemodro in kruto da ravna; oni nočejo o spravi z opozicijo nič slišati, kakor je tudi njih kolovodja dr. Rechbauer izrekel, da o spravi ni zdaj več govoriti!

Ogersko. Ministerstvo se je odpovedalo, novega še pa ni in ga tudi tako hitro ne bo, ker hoče kralj poprej zaslišati odlične kolovodje raznih strank in potem še le odločiti, ktera da bi še za vladanje sodila. — Te dni je bilo v Peštu vse po konci. Nekega mesarja, Mihala, so namreč bili zaprli, ker ni davka plačal. Nesrečnež se v ječi obesi, med ljudstvo pa šine glas, da so ga na smrt stepli. Na dan pogreba se zbere neštivilna drhal, nese mrliča pred mestno hišo, začne teremtetovati in okna pobijati. Na pokopališču nastane enako mrdavsanje. Vojake, ki so hoteli razbrzdance krotiti ter so na prazno streljali, je drhal s kamenjem zapodila. Na večer užgé mestno hišo in odpodi gasilce s kamenjem. Še le potem, ko

pridejo vojaki v drugič in s svincem zapalijo ter pri priči 4 ljudi ustrelijo, mnogo drugih ranijo, se drhal razškropi, hiša pa v tem na vseh krajih gori, dokler gasilci požara ne ukroté.

Kranjsko. Vlada je — brez dvoma na migljej iz Dunaja — kat. pol. društvo razpustila, češ, da je protipostavno bilo, ko je odbor sklenil protest zoper konfesijonelne postave, kar bi le imel zbor storiti. Mar niso gg. odborniki društvenih postav poznali?? — Zanimivo je pa, da se svobodomiselní „Narod“ tega veseli kot razposajen dečko, ki je tudi vesel, če kdo njegovega nasprotnika, s katerim se je lasal, za šinjak zgrabi.

Za poduk in kratek čas.

Častni spominek vrlemu duhovniku.

Iz Pišec.

Pretečeno sredo 4. marcija zvečer ob 10. uri nam je neusmiljena smrt vzela toliko ljubljene-
nega, toliko marljivega dušnega pastirja, častitega gospoda kaplana J o ž. D r o b n i č a.

Sv. cerkev zgubi z njim previdnega, gorečega in krepkega služabnika, kar je posebno hudo pri sedanjem pomanjkanji duhovnikov.

Z njim zgubi posebno naša župnija duhovnika, s katerim se je po vsej pravici ponašati smela.

Bil je neutrudljiv spovednik, vse skozi goreč dušen pastir. Nikol ni mu bilo pregrdo vreme, niti predaljna alj pretežavna pot, dasi tudi je bil težkega života, da ne bi bil šel obiskat bolnikov, kar mu je tudi brezdomno bolezen in ž njo tudi smrt nakopala. Bil je tudi goreč in navdušen pridigar; sploh je bila njegova beseda in vsak njegov govor prepričalen. Mil prijatelj in ljubeznjiv oča v spovednici, vnet učenik v cerkvi in šoli kakor tudi v občenu z ljudmi si je srca vseh pridobil, ki ga ne bodo nikdar pozabili. Pa tudi na političnem polju je bil pokojni neutrudljiv delavec ter zvest sin naroda slovenskega. Sam vnet rodoljub je v nemal rodoljubje tudi pri drugih, kakor je le vedel in znal. Naj omenim le nekaj.

Katoliško-političnemu društvu v Globokem je bil on desna roka dolgo časa. Ker pa od svojih vrstnikov ni imel skoro nobene podpore, svetovni liberalci pa so društvo le pisano gledali, moralo je slednjič opešati, kajti ena sama moč ne more vsemu kaj.

Pokojni je za svoje denarje naročil več iztisov slov. političnih časopisov, posebno „Slov. Gospodarja.“ Pred njegovim prihodom v Pišee ni bilo med ljudstvom skoro nobene ga političnega časopisa najti, a danas dohaja samo „Slov. Gospodar“ v mnogih iztisih med naše kmete, in narodna zavest je do sedaj vedno bolj rasla. Z vso ljubeznjivostjo in prijaznostjo je vedno občeval s priprostim ljudstvom, z vsakim posamesnim človekom. Ker je bil navdušen slov. narodnjak, je pri vsaki priloznosti ljudstvo učil in ljudem priporo-

čal, kar je spoznal kot občno koristno in omikalno. Prav to je pa veliko pripomoglo k narodni zavesti in k marljivemu prebiranju slovenskih političnih, gospodarskih časopisov in knjig.

Ljubeznjivo delovanje mu je pa tudi naklonilo splošno ljubezen pri ljudstvu. Kako se je ljubljeni gospod D r o b n i č ljudstvu tako rekoč k creu prirasel, spričeval je pogreb v petek 6. sušca.

Ta dan je bil lep in prijeten, in dela je zdaj v vinogradih brez vse mere veliko; alj vse to ni branilo ljudstvu, da se nebi zbralo v obilni množici. Dninarji so na ta dan opustili svoj dnevni zaslužek, gospodarji darovali čas, da spremijo svojega ljubega gospoda kaplana k počitku v hladnem grobu! Ker je gospod sredi tjedna umrl, se je nja smrt le v bližnjih okoliceh brž razglasila, daljne so to kakor čas pogreba še le pozneje zvedile, in vendar se je zbralo nad 600 oseb pri pogrebu. Ni ga bilo očesa, ki bi ne bilo solz britke žalosti pretakalo. Toliko joka in stoka še jaz nisem pri kakem pogrebu doživel.

V petek 27. svečana zvečer je rajnega prvič zima stresla. Drugi dan je še, toda že s težavo na sprevod šel, potem pa se vlegel v bolniško postelj, iz katere ni več vstal. V nedeljo 1. marcija ni več maševal. V torek zjutraj blizo sedme ure prikazale so se kozé, katere pa niso bile posebno hude, alj pridružilo se je še pljučno vnetje, in tako je blagi rodoljub in mili dušni pastir v sredo zvečer ob 10. uri po prejetih sv. zakramentih v Gospodu zaspal!

Razne stvari.

(Banka „Slovenija“ v Ljubljani.) Ravno izdani mesečni izkaz kaže, da je meseca februarja število zavarovancev za 790 poskočilo, ter je dozdaj zè vsem 18.376 polic (zavarovalnic) izdanih. Vrednost zavarovanega znaša nad 54 milijonov; zavarovnina znaša 563.711 gld. Po odbitem znesku za pozavarovanje pri drugih društvih, s katerimi je „Slovenija“ v zvezi, in po odštetem zruženji ostalo je banki v lastni račun 358.439 gld.

(Popravek.) Kar se je v 8. šte. „Gosp.“ zastran oznanila goveje kuge po božji službi pri sv. Martinu blizo Slovengradca poročalo, prosi podpisani, da se v tem popravi, da je bilo prišlo razglasilo od okr. glavarstva v Slovengradcu, v katerem se je naznanjalo, da v drugih deželah: na Ogerskem, Koroškem in na več drugih krajih še kuga razsaja. Razglasilo sem dobil, ko sem že na mestu bil, kjer se oklicuje, ter sem omenil, da kuga zopet v nekterih krajih razsaja, nisem pa rekel, da se ne smejo sejmi alj kaj takega obhajati. Toraj poročevalce ni prav slišal.

Fr. Fischer, predstojnik.

(Zdivjani ljudje.) V petek ob polnoči, 6. t. m., našli so na ulici v Mariboru umorjeno žensko, navadno poulično lajno, z razbito glavo in spraskanim licem. —

Kmalu potem, proti 6. uri zjutraj, se je ustrelil 19letni ključavničarski pomočnik J. Pichler v Girstmajerjevi hiši blizo pokopališča. Je-li ta samomor v zvezi z onim umorom, se ne ve. Če vzamemo še trojni umor pri sv. Martinu (glej dopis), je v okolini kakih 3 ur v eni noči 5 umorov storjenih! — „Vlačuganje in pijančevanje jemlje pamet ljudem,“ je rekel že dobrih 700 let pred Kristusom prerok Ozeja.

(*Rešitev uganjke.*) V 7. številki je postavil prijatelj „Gosp.“ uganjko: „Kaj je to, ki ima odsekano glavo pa le živi?“ Odgovori na to so bili razni. „Cesarska glava na denarjih,“ cesar pa živi; „kat. cerkev“ živi, dasi je mnogokrat papež, glava, usmrten bil; večjidel „zelna glava“ in kocen živi; „sedanji liberalizem,“ ki nima glave, t. j. vere, glavne reči, pa le živi i. t. d. Gospod, ki je uganjko stavil, pa pravi, to je naša črka i. Po tem takem ni nobeden 100 cekinov zaslužil; kdor pa s to rešitvijo ni prav zadovoljen, naj se pritoži pri č. g. mestnem kaplanu v Ptuj, M. Lendovšek, ki je uganjko nastavil.

(*Gozdni požar.*) V nedeljo 8. t. m. med popoldansko službo božjo je začelo goreti v Zagorskem logu, lastniki Podčetrtiške grajšine. Kozjanski žandarji so se takoj napotili v hribe. Še v poznem večeru so nam pričali žarni oblaki, da po hosti hudo razsaja divja ognjena moč. Kako da se je log vnel in koliko da je škode ogenj vročil, nam še ni bilo mogoče zvedeti.

(*Spremembe v lavant. škofiji.*) Prestavljeni so gg. kaplani: Govedič Jan. v Vozenice I.; Rodošek Ant. v Pišcece; Dupelnik Gr. v Rečico; Cajnker Jak. k sv. Marku pri Ptuj in Galun Juri k sv. Janžu na dr. polju. Umrli je v 33. letu svojega življenja 4. t. m. č. g. Jože Drobnič, kaplan v Pišecah. Bog mu daj dobro!

(*Vabilo.*) Dne 19. marca t. l. je o 7 $\frac{1}{2}$ uri na večer v novi veliki glasbeni sobani na Dunaju zborovanje kat. pol. društva za Dolenjo Avstrijo. — Društveniki in sploh katoličani na Dunaju in po vseh deželah so vljudno k udeležbi povabljeni. Za tuje goste, tudi ženskega spola, izdajajo se vstopnice od 5.—15. marca, od 10. do 1. ure v društveni pisarnici (Elisabethstrasse Nr. 9). Pismena vprašanja in oglase prejema: „Die Vereinsleitung des patriotisch-kat. Volksvereins in Niederösterreich, Wien, VI. Bezirk, Mariahilferstrasse Nr. 27.“

Za tuje goste je za tretjino nižana cena na železnih (II. in III. reda), le da mora vstopnica od predsedništva potrjena biti in se na železnici pokazati. Te vstopnice veljajo za čas od 17.—21. marca za vse železnice. — Dr. Frid. Harant, svetovalec c. k. namestnija, predsednik.

(*Trem srenjskim odbornikom*) na Slatini piše „Gospodar:“ Vaš dopis od dne 27. febr., kateri nam je pa še le 5. marca izročen bil, ne bo razglašen in sicer iz naslednjih razlogov: 1. Niso

trije odborniki ves srenjski zastop, in vendar pravite, da ste v srenjski seji 22. febr. enoglasno ta dopis sklenoli. — 2. Manjka srenjski pečat, kar bi ne smelo biti, ker je konec dopisa pristavljeno: „Srenjski odbor na Slatini.“ — 3. Je dopis tako slabo sestavljen, da bi, potrjen z Vašimi 3 podpisi, ne služil Vam v čast, a vredniki imajo svoje muhe, da tacih reči nočejo popravljati. 4. in slednjič in najbolj pa zato dopisa ne razglasimo, ker se sklicujete na tiskovno postavo, a prav po tej postavi ni dolžno vredništvo spisa sprejeti, ki ničesar ne spodbija, ampak se le repenči nad dopisnikom ter ga zbada, ker mu dokazati ne more, da ni resnice pisal. — Z Bogom in brez zamere!

(*Kat. politično društvo*) v Slovegradci bode prihodnje nedeljo 15. t. m. imelo zbor, ki bo volil nov odbor. Vsi društveniki se vabijo k prav obilni vdeležbi tega shoda. — Odbor.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptuj		V Celju		V Varaž- dinu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	7	60	7	20	7	80	7	—
Rži	5	40	5	20	5	—	5	30
Ječmena	4	50	4	30	4	—	4	30
Ovsa	2	50	2	50	2	40	2	35
Turšice (koruze) vagan	5	30	5	20	5	—	5	—
Ajde	4	30	4	15	4	60	4	10
Prosa	—	—	4	85	4	—	—	—
Krompirja	2	60	2	—	2	—	2	45
Sena . . . . . cent	1	50	2	10	1	20	1	—
Slame (v šopkih)	1	40	1	50	—	80	1	35
„ za steljo	—	90	1	10	—	60	—	90
Govedine funt	—	31	—	30	—	30	—	24
Teletine	—	34	—	32	—	32	—	24
Svinjetine	—	34	—	30	—	38	—	32
Slanine	—	36	—	38	—	40	—	40

Loterijske številke:

V Gradcu 7. marca 1874: 82 26 56 37 63.

Prihodnje srečkanje: 21. marca.

2—3

Anton Novak,
bukvovez na glavnem trgu
v
Mariboru,
priporočuje p. n. občinstvu svojo zalogo
solskih in molitvenih knjig,
papirja i. t. d.
Ob enem naznanja, da je za vsako
bukvovezarsko delo sposoben, ter hoče po-
šteno vsakemu vstreči.